

במסילה נעלה

מאת

הרב יואל רועי משדי שליט"א
מח"ס "במסילה נעלה" ור"מ בישיבת "נזר התורה"

הרמז למ"ח קניני התורה בפרשתינו הנקראת לקראת חג מתן תורה

"וידבר ה' את משה במדבר סיני באהל מועד... שאו את ראש כל עדת בני ישראל...". (א, א - ב).

א] הנה פרשת במדבר נקראת סמוך ונראה להג שבועות הממשמש ובא, ורמז נפלא ישנו בזה, ובהקדים כמה ענינים, הנה כידוע בכדי לזכות להפקד בהצלחה בתורה ביום חג שבועות - יום מתן תורה, אזי דרושה לזה ההכנה מקודם לכן. ובפרט דרושה עבודה גדולה בימים אלו על מ"ח קניני תורה, כדאיתא באבות (פ"ו ה' ו'), התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים וכו'. וכידוע שבמ"ח ימי הספירה הראשונים עמלים לרכוש את מ"ח הקנינים, (כל יום קנין חדש, לפי הסדר המבואר במשנה שם), וביום האחרון של הספירה, מ"ט לעומר, עושים מעין חזרה על כל הקנינים. (מין החפץ חיים. כתבי אבא מרי עמ' רנה). ובפרשת בחוקותי הארכנו קצת בענין חובת ההכנה קודם חג שבועות.

מ"ח קניני תורה טמונים בג' ענינים יסודיים עמל התורה, ענוה ובין אדם לחבירו

והנה דבר נפלא מצאנו בדברי רבינו האור החיים הקדוש בפרשת יתרו (שמות יט ב), אשר בדבריו אנו מגלים שכל המ"ח קנינים מתומצתים וטמונים בשלשה ענינים עיקריים. וזה לשונו שם - על הפסוק "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר, ויחן שם ישראל נגד ההר": "כוונת הכתוב הוא להקדים שלשה ענינים, הם עיקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת שדי היא תורתנו הנעימה.

האחד, הוא התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שיזכרנה ה' לתורה, ידקדק לומר לשון חוזק ואומץ, עד גדר שימית עצמו עליה, דכתיב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות וגו', ודרשו ז"ל (שבת פג ב) וכו'. כמו כן רבותינו ז"ל ידקדקו בהזכרתה, לומר 'עסק' התורה 'השתדלות' התורה, ורבים כמוהו, ועיין מה שפירשתי בספרי חפץ ה'... במאמר רבותינו ז"ל (שם פ"ח ב) למיימינים בה כו', ותראה כי לא תושג ההשגה אלא בהתעצמות גדול. וכנגד זה אמר הכתוב "ויסעו מרפידים", לא בא להודיע מקום שממנו נסעו, שאם כן היה לו להקדימו קודם תחנונם, אלא נתכוין לומר שנסעו מבחינת רפיון ידים, כמו שמצינו שדרשו כן רבותינו ז"ל (סנהדרין קו א) בפסוק (לעיל יז ח), וילחם עם ישראל ברפידים, ברפיון ידים. והן עתה נסעו מבחינה זו והכינו עצמם לעבוד עבודת משא בנועם ה', והוא אומר "ויבואו מדבר סיני".

וענין ב', הוא השפלות והענוה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר, וכנגד זה אמר "ויחנו במדבר" פירוש לשון שפלות וענוה, כמדבר שהכל דורכים עליו.

וענין ג', הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו בד בבד שעליהם אמר הכתוב (ירמיה ג), חרב אל הבדים (ברכות סג ע"א), אלא יתועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה, וכנגד זה אמר "ויחן שם ישראל" לשון יחיד שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה". עכ"ל האוה"ח הק'. (ושמעתי שכונתו בזה, שכל המ"ח קניני תורה מתומצתים בג' ענינים אלו, שהרי לא יתכן שיחלוק ע"ד חז"ל באבות, ועל כרחק כאמור).

אלו ג' העיקרים - עמל התורה, שפלות וענוה, אחדות ובין אדם לחבירו.

ג' הענינים הללו נרמזו בתחילת הפרשה

ב והנה רמז נפלא מוצאים אנו בפרשתינו (הנקראת כאמור בסמיכות לחג מתן תורה, ועי' מגילה לא ע"ב תוד"ה קללות, ובשו"ע סימן תכח סעי' ד), שכל ג' הענינים הללו - עמל התורה, שפלות וענוה, בין אדם לחבירו - כולם נרמזו מיד בתחילת הפרשה, "וידבר ה' את משה במדבר סיני באהל מועד... שאו את ראש כל עדת בני ישראל".

"במדבר" - רומז לשפלות וענוה וכמבואר בדברי האוה"ח הנ"ל. ועי' עירובין נד ע"א, מאי דכתיב 'ומדבר מתנה', אם משים אדם עצמו כמדבר זה, שהכל דשין בו, תלמודו מתקיים בידו וכו'. ובנדרים נה ע"א איתא, כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל (מלמד תורה בחנם לכל. רש"י). - תורה ניתנה לו במתנה, שנאמר ומדבר מתנה וכו'. וע"ע בבעל הטורים בריש הפרשה שכתב, דהנה לעיל בסוף פרשת בחוקותי כתיב, אלה המצות, וסמיך ליה במדבר. לומר אם אין אדם משים עצמו כמדבר אינו יכול לידע תורה ומצות.

"באהל מועד" - רומז לעמל התורה, דכתיב בפר' כי תשא (לג ז), והיה כל מבקש ה' יצא אל אוהל מועד וכו', וברש"י שם, אהל מועד - הוא בית ועד למבקשי תורה. [וידוע מעלת 'מבקש', היינו המשתוקק ומתייגע ומוסר עצמו על התורה, ולא רק לומד בעלמא].

"כל עדת בני ישראל" - רומז לענין בין אדם לחבירו, כאיש אחד בלב אחד, וזהו 'כל עדת' בצוותא חדא. (ואפשר לרמוז זאת בהמשך שם, בפס' יח, "ואת כל העדה הקהילו" - כולם כאחד).

הנה כל ג' הענינים הללו - עמל התורה, שפלות וענוה, בין אדם לחבירו - נרמזו מיד בתחילת הפרשה כאמור, הנקראת בסמיכות לחג מתן תורה.

רק לאחר עמל התורה

זוכים לענוה המביאה לאחדות בין אדם לחבירו

ג ונראה להוסיף בזה בס"ד, שלא לחנם כן הוא הסדר - כפי שכתב האוה"ח הנ"ל לרמוז בפסוק "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני (רומז לעמל התורה) ויחננו במדבר (רומז לענוה) ויחן שם ישראל נגד ההר (רומז לבין אדם לחבירו)" - תורה, ענוה, ובין אדם לחבירו, כאמור. ומדוע דוקא בסדר זה?

וביאור הדברים, שהנה ראשית הכל היא התורה, שממנה תוצאות חיים. ובלי לימוד התורה אין שייכות לענוה ולבין אדם לחבירו, שרק התורה מדריכה ומלמדת את האדם מהי ענוה אמיתית, ומהי ענוה פסולה, [כמו כן התורה מדריכה את האדם מתי מותר לאחוז במידת הענוה, ועי' בס' מוסר ודעת על הרמב"ם פ"ב מהלכות דעות ה"ז, (ד"ה אל תאמר), אל תאמר שהמדות הרעות אין משתמשים בהם לעולם בשום פנים, אינו כך, כי כבר נמצא בדרכי ה' להשתמש בהם... וכמו כן במדת הגאווה כאשר ידעת מענין מרדכי עם המן. וכמו כן להיות יקר רוח וגבה לב במדת הגאווה בעניני היראה ועבודה שלא יספיק לו במה שיזדמן, אלא ימעט בעיניו כל מעשהו ותגבה נפשו למעלה תמיד, וכענין שנאמר ויגבה לבו בדרכי ה'. וע"ע בזה בפרק המילואים סימן י].

וכתב הריב"ש בתשובה סי' מה בשם רבינו האי גאון, "תקון הגוף ומשור הנהגת האדם הוא עסק המשנה והתלמוד, ולא תמצא יראת שמים ויראת חטא וזריזות וענוה וטהרה וקדושה אלא בהמתעסקים במשנה ובתלמוד".

וכמו כן ענוה קודמת לבין אדם לחבירו, ומשום שאם לקוי במידת הגאווה, יהיה קשה לו לכוף ראשו לפני חבירו ולותר לו. [ושו"ר בשם משמואל (פרשת בהר, תרע"ג), שבכדי להיות כאיש אחד בלב אחד צריך שתקדים מדת הכנעה ושפלות, שכל אחד יבטל דעתו לדעת הכלל. אך אם כל אחד יאמר קבלו דעתי ואני ואפסי עוד, זה הוא מקור נפתח לכל שנאה וקטטות ומריבות].

ועל כן זהו הסדר בדוקא - עמל התורה, שפלות וענוה, ובין אדם לחבירו.

לפרטים, ולקבלת העלון
ניתן לפנות לרב יחזקאל כהן שור שליט"א
בדוא"ל jzh3272@gmail.com